

*Zagraniczne ośrodki analityczne
tempo polskich reform oceniają
jako niezadowalającą*

Aleksander Łaszek

Zagraniczne ośrodki analityczne tempo polskich reform oceniają jako niezadowolające

Synteza

- W ubiegłym tygodniu Komisja Europejska i Europejski Bank Centralny opublikowały swoje oceny stanu polskiej gospodarki wraz z rekomendacjami. Podobnie jak w raportach innych instytucji, podkreślone są relatywnie dobre wyniki polskiej gospodarki na tle regionu.
- Jednocześnie jednak zwraca się uwagę na mało ambitny program reform i wolne tempo ich wdrażania. Oznacza to, że Polska nie wykorzystuje w pełni swoich możliwości szybszego rozwoju. Szybsze tempo wprowadzania reform zwiększyłoby odporność polskiej gospodarki na zewnętrzne wstrząsy związane z sytuacją w strefie euro.
- Należy pamiętać, że Polska jest szóstym najbiedniejszym krajem w Unii Europejskiej. Wolne tempo wdrażania reform oznacza, że wolniej będziemy zmniejszać różnice w poziomie życia między Polską a krajami UE-15.

Komisja Europejska (30 V 2012): Zalecenia Rady w sprawie krajowego programu reform Polski z 2012 r. oraz Dokument Roboczy Służb Komisji

http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/nd/csr2012_poland_pl.pdf

http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/nd/swd2012_poland_pl.pdf

1.

W kontekście niekorzystnych zmian demograficznych dokument wskazuje na konieczność szeroko zakrojonych reform strukturalnych, które pozwoliłyby na utrzymanie przyzwoitego tempa wzrostu gospodarczego w perspektywie średniookresowej.

Same zalecenia Rady są dość ogólnikowe, jednak dużo ciekawszej lektury dostarcza opublikowany równolegle Dokument Roboczy Służb Komisji, zawierający dokładniejszą analizę polskiej polityki gospodarczej. Pozytywnie ocenione jest stopniowe podnoszenie wieku emerytalnego, choć z zastrzeżeniem, że w przypadku kobiet tempo podnoszenia mogłoby być szybsze, natomiast w przypadku służb mundurowych zmiany powinny być dalej idące. W kontekście niekorzystnych zmian demograficznych dokument wskazuje na konieczność szeroko zakrojonych reform strukturalnych, które pozwoliłyby na utrzymanie przyzwoitego tempa wzrostu gospodarczego w perspektywie średniookresowej.

Syntetyczną ocenę wprowadzanych reform zawiera przejrzysta tabela 4 na stronie 25. Poniżej część wniosków, dotyczących obszarów, w których zdaniem Komisji, wciąż jest jeszcze dużo do zrobienia:

- **Oдноśnie redukcji deficytu:** *"(...) Polska zdołała zmniejszyć deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych, osiągając stan bliski zalecanemu progowi, tj. 3% PKB w 2012 r. (uwzględniając koszty reformy systemu emerytalnego, uważa się, że zalecenie Rady zostało spełnione), choć konieczne są dalsze wysiłki na rzecz konsolidacji, aby zapewnić odpowiednie tempo postępu na drodze do realizacji średniookresowego celu budżetowego (MTO). W tym względzie plany nie były ambitne i nie są dostatecznie jasne."*

- **Odniesienie wprowadzenia reguły wydatkowej:** "(...) reguła wydatkowa, spójność z ESA 95, jak również reguła deficytu w odniesieniu do jednostek samorządu terytorialnego nie wyszły jeszcze poza etap negocjacji i często brakuje szczegółowych informacji."
- **Podniesienie wieku emerytalnego, reforma KRUS:** "Choć podjęto wysiłki na rzecz ograniczenia korzystnych warunków emerytalnych dla służb mundurowych i planowane jest podniesienie powszechnego wieku emerytalnego mężczyzn i kobiet, środki te powinny być bardziej ambitne, ponieważ spodziewany wpływ, w szczególności w odniesieniu do służb mundurowych, jest bardzo ograniczony i uwidoczni się dopiero w perspektywie długoterminowej. Okres, w jakim ma zostać podniesiony wiek emerytalny kobiet, jest zbyt długi (do 2040 r.)."
- **Aktywizacja zawodowa kobiet:** „Stworzenie dodatkowych 4 500 miejsc w placówkach opieki nad dziećmi wydaje się być niewystarczające, by istotnie zwiększyć udział kobiet w rynku pracy. Ponadto środki przeznaczone na placówki opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym zostały obniżone w budżecie na 2012 r.”
- **Uproszczenie prawa, usprawnienie administracji i sądownictwa:** "Pomimo wysiłków podejmowanych w ostatnim czasie, utrzymują się znaczne obciążenia administracyjne, a skuteczność administracyjna mogłaby zostać podniesiona. Wprowadzono tylko drobne reformy, które nie będą miały na tyle wystarczającego wpływu, by umożliwić stawienie czoła wyzwaniom."

W ramach paktu Euro plus Polska zobowiązała się m.in. do działań na rzecz wzrostu aktywności zawodowej Polaków. Tymczasem w opinii KE:

- „Zobowiązania dotyczące rynku pracy zostały wdrożone tylko częściowo: pozapłacowe koszty pracy zostały zwiększone poprzez podwyższenie z 4,5% do 6,5% składki na ubezpieczenie rentowe opłacanej przez pracodawców, wbrew jednemu z zobowiązań. W 2012 r. w placówkach opieki nad dziećmi w wieku do 3 lat przybędzie 4 500 nowych miejsc w porównaniu z 2010 r., jednak deklaracja rządu dotycząca uzyskania dodatkowych funduszy na stworzenie instytucji opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym (3-5 lat) nie znajduje odzwierciedlenia w ustawie budżetowej z 2012 r., która przewiduje obniżenie dotacji na edukację. Obniżenie to nie tylko wzbudza wątpliwości co do gotowości rządu do utworzenia większej liczby miejsc, ale skutkowało także zamknięciem szkół i przedszkoli w niektórych gminach, podważając wiarygodność reformy. Postępy w zaangażowaniu przedsiębiorstw w proces edukacji są jeszcze bardziej ograniczone.”

2.

...w dziedzinie polityki fiskalnej potrzebna jest zmiana podejścia – z (...) konsolidacji fiskalnej ukierunkowanej bardziej na przychody, na szerzej zakrojone podejście ukierunkowane na wydatki...

Europejski Bank Centralny (27 V 2012): Raport Konwergencji

<http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/conrep/cr201205pl.pdf>

W swoim cyklicznym raporcie konwergencji Europejski Bank Centralny poza podkreśleniem konieczności utrzymania polityki pieniężnej ukierunkowanej na stabilność cen w średnim okresie, zwraca też uwagę na potrzebę zmian w polityce fiskalnej. „W szczególności w dziedzinie polityki fiskalnej potrzebna jest zmiana podejścia – ze stosowanej dotychczas, tymczasowej konsolidacji fiskalnej ukierunkowanej bardziej na przychody, na szerzej zakrojone podejście ukierunkowane na wydatki – tak by można było zredukować bardzo wysoki deficyt strukturalny i trwale ograniczyć wzrost wskaźnika długu publicznego”.

Raport podkreśla też potrzebę reform strukturalnych, obejmujących m.in.:

- Przyspieszenie prywatyzacji (w szczególności w górnictwie, energetyce i przemyśle chemicznym), co sprzyjałoby wzrostowi wydajności w całej gospodarce, szczególnie w połączeniu z rosnącą efektywnością rynku produktów.
- Poprawę systemu edukacji i zmniejszenie niedopasowania kwalifikacji osób szukających pracy do wymogów pracodawców oraz pozostałe działania sprzyjające podniesieniu niskiej stopie aktywności zawodowej w Polsce.

3.

Komunikat podkreśla także wagę reform strukturalnych w obliczu stojących przed Polską wyzwań demograficznych.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy (16 V 2012): Article IV Consultation

<http://www.imf.org/external/np/ms/2012/051612b.htm>

W komunikacie podsumowującym majową wizytę misji MFW w Polsce jest sugestia szerokiego przeglądu wydatków publicznych, który umożliwiłby wprowadzenie dalszych oszczędności. Jednocześnie MFW widzi potrzebę zwiększenia efektywności systemu podatkowego, szczególnie poprzez eliminację zbyt wielu skomplikowanych i mało celowych ulg podatkowych. Działania takie umożliwią dalsze ograniczenie deficytu finansów publicznych bez konieczności zmniejszania inwestycji publicznych. Komunikat podkreśla także wagę reform strukturalnych w obliczu stojących przed Polską wyzwań demograficznych. Więcej informacji będzie zawierał pełny raport z pobytu misji w Warszawie.

4.

By rozważyć podniesienie ratingu w krótkim okresie, musielibyśmy zobaczyć istotniejszą zmianę w poziomie długu

Fitch (15 V 2012): Passing of Polish Pension Reform Bill Is Positive

<http://www.fitchpolska.com.pl/komunikat.htm?rep=8386> (wymaga logowania)

W reakcji na uchwalenie przez parlament reformy emerytalnej, agencja Fitch potwierdziła obecny rating Polski (A-). Jak podano w komunikacie PAP: „Nasza ocena ratingu już uwzględnia udane przeprowadzenie długoterminowych reform, co wesprze konsolidację fiskalną. Dlatego nowe ustawy (zmieniające system emerytalny – PAP) nie mają implikacji dla ratingu Polski na poziomie +A minus+ z perspektywą stabilną, potwierdzonego w lutym (...) By rozważyć podniesienie ratingu w krótkim okresie, musielibyśmy zobaczyć istotniejszą zmianę w poziomie długu publicznego

*publicznego
i zagranicznego
w relacji do PKB.*

5.

*...w obliczu
spowalniającego
wzrostu gospodarczego
potrzebnych jest więcej
reform...*

i zagranicznego w relacji do PKB i zbliżenie się do innych porównywalnych państw.”
Innymi słowy, Polska robi wystarczająco dużo, by nie stracić obecnego ratingu, jednak jest to za mało, by awansować do grupy bardziej wiarygodnych krajów z wyższym ratingiem.

The Economist (19 V 2012): Poland's slowing economy - set the eagle free

<http://www.economist.com/node/21555619>

W najnowszym artykule poświęconym Polsce brytyjski tygodnik podkreśla optymizm panujący w naszym kraju. Autorzy zauważają jednak, że w obliczu spowalniającego wzrostu gospodarczego potrzebnych jest więcej reform. Jako szczególnie istotne problemy słusznie wymienione są m.in.: niska aktywność zawodowa, nadmierne regulacje czy wydatki budżetowe związane z dotacjami do KRUS.

Wnioski

Wymowa przytoczonych raportów i artykułów jest podobna – Polska na tle państw regionu ma relatywnie dobre wyniki gospodarcze. Polska wdraża też część reform zalecanych przez Komisję Europejską i inne organizacje międzynarodowe. Jak dotąd pozwoliło to na utrzymanie ratingu na obecnym poziomie. Jednocześnie jednak zakres wdrażanych reform jest zdecydowanie zbyt mały, a tempo ich wprowadzania zbyt wolne, by istotnie podnieść tempo wzrostu gospodarczego kraju.

Forum Obywatelskiego Rozwoju

FOR zostało założone w 2007 roku przez prof. Leszka Balcerowicza. Misją FOR jest zmieniać świadomość Polaków oraz obowiązujące i planowane prawo w kierunku wolnościowym. Naszym celem jest skutecznie chronić Twoją wolność oraz promować prawdę i zdrowy rozsądek w dyskursie publicznym.

FOR realizuje swoje cele poprzez organizację debat oraz publikację raportów i analiz podejmujących ważne tematy społeczno-gospodarcze, a w szczególności: stan finansów publicznych, sytuację na rynku pracy, wolność gospodarczą, wymiar sprawiedliwości i tworzenie prawa. Z inicjatywy FOR w centrum Warszawy i w internecie został uruchomiony licznik długu publicznego, który zwraca uwagę na problem rosnącego zadłużenia państwa. Działania FOR to także projekty z zakresu edukacji ekonomicznej oraz udział w kampaniach na rzecz zwiększania frekwencji wyborczej.

Wspieraj nas!

Pomóż nam chronić Twoją wolność oraz promować prawdę i zdrowy rozsądek w dyskursie publicznym.

Zdrowy rozsądek oraz wolnościowy punkt widzenia nie obronią się same. Potrzebują zaplanowanego, wytężonego i skutecznego wysiłku oraz Twojego wsparcia.

Jeśli jest Ci bliski porządek społeczny szanujący Twoją wolność i obawiasz się nierozsądnych decyzji polityków udających na Twój koszt Świętych Mikołajów, poprzyj nasze działania swoim darem pieniężnym. Twój dar umożliwia nam działalność oraz potwierdza słuszność i skuteczność naszego wysiłku.

Każda darowizna jest dla nas ważna. Potrzebujemy zwłaszcza regularnego wsparcia. Zachęcamy do dokonywania nawet niewielkich, lecz regularnych wpłat.

Już dziś pomóż nam chronić Twoją wolność - obdarz nas swoim wsparciem i zaufaniem.

Wyślij przelew na konto FOR (w PLN): 68 1090 1883 0000 0001 0689 0629

Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju - FOR
Al. J. Ch. Szucha 2/4 lok. 20
00-582 Warszawa

Kontakt

tel. +48 22 628 85 11, fax +48 22 213 37 85
e-mail: info@for.org.pl
www.for.org.pl

Kontakt do autora analizy

Aleksander Łaszek
e-mail: aleksander.laszek@for.org.pl
tel.: +48 695 286 386